

Mand eller dens Lovgivning. Det forholde sig nu hermed, som det vil, saa maa Skrivelsen opfattes som et nyt Vaand, Ministeren vil lægge paa Folketirkens Embedsmænd, som en ny Disciplin, der skal indføres, og som nødvendigvis maa berøve Præsterne en stor Del af den Frihed, de hidtil have haft i Forholdet til deres Menigheder. Der kan ikke være Tvivl om, at det maa virke skadeligt paa deres Virksomhed og svækker den Tillid, Menighederne bør have til dem som selvstændige, frie og, for hvad de udføre, fuldt ansvarlige Mænd, men maa det ikke ogsaa være til Skade for hele Kirke-Samfundets Udvikling, naar de kirkelige Embedsmænd, som fremfor Nogen maa kunne føle Kirkens Brøst og Mangler, skulde være affaarne fra at henvende sig til Lovgivningsmagten derom, og maa det ikke tillige være til Skade for os, der ifølge Grundloven ere kaldede til at give Lov for de kirkelige Forhold og derved affjæres fra at modtage frie Ytringer om den Træng, der i saa Henseende findes hos Geistligheden omkring i Folket? Jeg har da heller ikke kunnet finde Nogetsomhelst i den kirkelige Lovgivning, hvormed Præster skulde komme i Strid ved Indgivelsen af saadanne Andragender til Rigsdagen, og har ikke Grundloven ogsaa givet de geistlige Embedsmænd lige faavel som andre Statsborgere al Frihed til at forene sig, forsamle sig og udtale sig frit; der er ikke engang med Hensyn til dem gjort saadanne Undtagelser som f. Ex. med Hensyn til Krigsmagten. Præster kunne jo fuldstændig frit tage Sæde i denne Sal uden engang at spørge Kirkestyrelsen ad, naar de kaldes dertil ved deres Medborgeres Valg; de kunne da her frit udtale deres Anskuelser; men hvorfor skulde de da ikke ogsaa frit kunne henvende sig gjennem Andragender her til Rigsdagen om Lovgivnings-Ulriggænder? Andragenderetten er dog noget af det mest Ustyrbige, man kan indrømme Statens Borgere. Det er altsaa hverken mig eller mine ærede Medforespørgere klart, hvad der kan have bevæget den ærede Minister til denne Skrivelse af 7de September, og det er derfor vi tillade os at spørge:

„Hvorpaa grunder Ministeren sit Forbud imod, at Præster i Folketirken sammen med andre Statsborgere henvende sig til Rigsdagen om Undragender i den kirkelige Lovgivning?“

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Seavenius): Som Svar paa den Forespørgsel, der er stillet til mig af ærede Medlemmer, skal jeg begynde med at bemærke, at endel af de Præster, der have underskrevet Adressen, og dernæst have tilladt sig at tilbagegive den dem af Ministeren givne Tilrettevisning, efter Ministeriets Ordre ere tilstalte ved en Provsteret. Man vil derfor finde det naturligt, at jeg ikke føler mig foranlediget til nu her at gaa ind paa en dybere Begrundelse af Mini-

steriets Berettigelse til det foretagne Skridt. Jeg skal kun som min Mening udtale, at Embedsmænd ikke bør indgive Andragender til Rigsdagen angaaende deres Embedsforholds Ordning eller Omordning. Have de Noget at andrage om i saa Henseende, da bør de indgive saadanne Andragender igjennem deres Overordnede og til deres Overordnede. Folketirkens Præster ere vel ikke alene Statens Embedsmænd, men de ere dog som Embedsmænd i saadanne ydre Underordningsforhold ikke anderledes stillede end andre Embedsmænd. Hvad der særlig har bevæget Ministeriet til ved denne Leilighed at mene det forsvarligt, ja mere end forsvarligt at sride ind, har tillige været begrundet i selve Adressens Indhold og den Maade, hvorpaa den som freim. Adressen begjærer saadanne Forandringer i den kirkelige Lovgivning, at de ialtfald i deres Konsekvenser maa føre til den danske Folketirkens Opøsning. (Afskydelse). Jeg skal senere tillade mig at paavise, at jeg tror at have Ret i denne Sætning. Disse meget vidtgaaende Begjæringer ere fremkomne uden forudgaaende grundig Forberedelse efter et Par Timers Forhandling paa et offentligt Møde. Endvidere udtale Underskriverne af Adressen, at de ere kjendte med, at Trangen til saadanne Forandringer er tilstede rundt omkring i hele Landet. Man faar derved, om man ikke vilde hebre, det Indtryk, at Trangen til disse Forandringer virkelig var almindelig tilstede i den danske Folketirke, og dog var dette Møde, hvori denne Adresse er bleven underskrevet, kun besøgt, saavidt mig oplyst, af omtrent 700 Personer, der ikke kunne siges at repræsentere Mere end høit regnet et Mindretal, om end et indflydelsesrigt Mindretal, og af disse 700 der Tilstedeværende have kun 200 eller lidt derover villet underskrive Adresserne, naar man tager begge Adresser med. Det forekom mig derfor en noget stærk Ytring, at disse forholdsvis saa Mænd, der underskrev dette Andragende, skulde kunne være kjendte med, at Trangen til en saadan Forandring af det Bestaaende skulde gjøre sig almindelig gjældende rundt omkring i Landet. Endelig fremgik det af de offentliggjorte Forhandlinger om Adressen, at vel havde det været muligt for Underskriverne at blive enige om de Ord, der staa i Adressen, men de vare ikke enige om de Tanker, der laa bagved, og det just paa det aller vigtigste Punkt, nemlig det første. Det forekom derfor Ministeriet, at denne Adresse var et ganske særlig ubetænksomt Skridt, og man sølte sig derfor opfordret og forpligtet til saa hurtigt som muligt at udtale sin Mening. Ministeriets formelle Berettigelse til at gjøre det Skridt, der er gjort, skal jeg, som sagt, ikke gaa nærmere ind paa; men de reelle Grunde, som have været stærkt medvirkende til, at Skridtet er gjort, og som jeg nu har omtalt, skal jeg ved at gennemgaa Adressens Punkter tillade mig nærmere at komme ind paa. Det er jo vel muligt, at det